

ΚΑΝΟΝΕΣ ΠΕΡΙ ΣΧΟΛΕΙΩΝ.

1. Εἰς τόπος διὰ καθέν πρᾶγμα, καὶ καθέν πρᾶγμα εἰς τὸν ἴδιον τον τόπον· τὸ γνωμικὸν τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι γραμμένον μὲ τρόπον ἐμφανέστατον ἄνω τῆς διδασκαλοκαθέδρας.

2. Άς μὴ στοχάζεται ὁ διδασκαλος, ὅτι πρέπει νὰ λαλῇ πολὺ, η νὰ φωνάζῃ μεγαλοφώνως, θιὰ νὰ σιγήσωσιν οἱ μαθηταί του· ἔξεναντίας, ἐπαρατηρήθῃ ὅτι, δύον ὁ διδασκαλος λαλεῖ πολλά, ἐκεὶ καὶ οἱ μαθηταί εἶναι πλέον θορυβωδεις. Πρέπει οἱ λόγοι τοῦ διδασκάλου νὰ ἦναι σπάνιοι· τότε λαλῶν, ἀκούεται. Άς λαλῇ καὶ μὲ σιγανήν φωνήν· δλων αἱ ἀκοαὶ θέλονται εἰσθαι προσεκτικαὶ εἰς αὐτόν.

3. Ο διδασκαλος ἀς ἦναι πάντοτε ὁ αὐτός· οἱ μὴ ἀνταμείβῃ, μηδ' ἀς τιμωρῇ ἀπερισκέπτως· αἱ προσταγαὶ του ἀς ἦναι ἀπαράβατα διατάγματα· ἀς περιστοιχῆται πάντοτε μὲ τὸ χρεωστούμενον εἰς αὐτὸν σέβας· οἱ μαθηταί του ἀς τὸν ἀγαπῶσιν, ἀλλ' ἀς τὸν φοβῶνται εὐταυτῷ, καὶ ἀς τὸν σέβωνται.

4. Λὲν πρέπει ὁ διδασκαλος οὐδὲν οἱ πρωτόσχολοι του νὰ λαλῶσι πρὸς τοὺς μαθητὰς μὲ τονον ὑπεροπτικὸν, η μὲ φράσεις καταφρονητικὰς, (οἵον, βρέ στ! μωρέ! κτλ.)

5. Αἱ ὥραι τῶν μαθημάτων ἀς ἦναι αὐστηρῶς ἀμετάθετοι, καὶ ἀς ὀρχίζῃ ἡ παράδοσις τῶν μαθημάτων εἰς τὰς ὠρισμένας ὥρας, καὶ ὅταν ἀκόμη δὲν ἦναι ἵνανοι μαθηταὶ συναγμένοι, καθὼς συμβαίνει ἐνίστε τοῦτο εἰς τὴν ἀρχὴν τῆς παραδόσεως.

6. Εὰν ὁ διδασκαλος θέλῃ νὰ πηγαίνῃ καλῶς τὸ σχολεῖόν του, πρέπει νὰ ἀφοσιωθῇ δλως διόλου εἰς αὐτό. Οδεν ἡ ἐπιστασία του ἀς μὴ ομικρύνεται ποτέ· κατὰ τὴν ὥραν τῆς παραδόσεως ἀς μὴ καταγίνεται αὐτὸς εἰς ἄλλο τι ἔργον, τὸ δόποιον ἀποσπᾶ τὴν προσοχὴν του ἀπὸ τοὺς μαθητὰς. Ηθελε δὲ εἰσθαι κατὰ πολλὰ ἐπίμεμπτος, ἀν αὐτὸς, ἐνίστε ἐλλείπων ἀπὸ τὸ σχολεῖον τὰς διωρισμένας ὥρας τῶν μαθημάτων, ἀφινεγεις τὸν τόπον του τὴν σύγχρονον του.

7. Ή καθαριότης τοῦ σχολείου εἶναι καὶ αὐτὸς ἐν πρᾶγμα δχι ἄξιον παραμελήσεως. Χρειάζεται συχνάκις νὰ ἔχαραχνίζωνται οἱ τοῖχοι, καὶ νὰ καθαρίζωνται τὰ ὄναλια τῶν παραθύρων· καὶ καθημέναν νὰ σαρώνωνται τὸ διδακτήριον καὶ ἡ αὐλὴ.

8. Καὶ ὁ ἔξωτερικὸς σχηματισμὸς τοῦ διδασκάλου δὲν πρέπει νὰ παραμελῆται· η ἐνδυμασία του θέλει εἰσθαι ἀπλῆ, καθαρά, καὶ σεμνοπρεπής. Λὲν πρέπει νὰ φαίνεται ὁ διδασκαλος ποτὲ εἰς τὸ σχολεῖον φορῶν τὸ γυντικὸν κάλυμ-

μα τῆς κεφαλῆς, η ὃν γυμνοπόδης, η ἀναμαλλιζης, η ἐκβραχιονισμένος, καὶ χωρὶς ἔξωφόριον· δὲν πρέπει οὐδὲ νὰ σύρῃ καπνὸν μέσα εἰς τὸ διδακτήριον, οὐδὲ νὰ φέρῃ μέσα εἰς αὐτὸ τὸ σκύλον ἡ τὸν γάτον του, η ἄλλου εἴδους ζῶα.

9. Διὰ νὰ μὴ δίδῃ ὁ διδασκαλος ἀφοριμὴν παραπόνων εἰς κάνενα, διὰ νὰ ἐλκύῃ πρὸς ἑαυτὸν τὸ σέβας καὶ τὴν ἀγάπην τῶν μαθητῶν, τὴν ὑπόληψιν τῶν συμπολεῖτῶν του καὶ τὴν ἐννοιαν τῶν κυβερνῶντων, χρεωστεῖ, προσφερόμενος μὲ μεγίστην εὐπροσηγορίαν πρὸς δλους, νὰ ἔχῃ σχέσεις καὶ φιλίας μὲ τοὺς ἐντίμους. Μετὰ μεγάλης προσοχῆς πρέπει νὰ ἀποφεύγῃ τὰς συναναστροφὰς τὰς ἀπρεπεῖς, τὰ καφενεῖα, τὰ καπηλεῖα, τὰ σφαιριστήρια, καὶ πᾶν ἄλλο ἐναντίον εἰς τὸ σεμνοπρεπὲς τοῦ ἐπαγγέλματός του. Λὲν ἀρκεῖ μόνον νὰ ἐκπληρώσῃ καλῶς τὰ ἴδια τον χρεη, τὰ δποῖα ἔχει μέσα εἰς τὸ σχολεῖον· πρέπει νὰ ἐνθυμῆται, καὶ ἔχω τοῦ διδακτηρίου προσέτι, ὅτι εἶναι διδάσκαλος, καὶ δτι χρεωστεῖ νὰ δίδῃ τὸ καλὸν παράδειγμα δχι μόνον εἰς τοὺς ιδίους του μαθητὰς, ἀλλὰ καὶ εἰς τοὺς συγγενεῖς τῶν μαθητῶν του.

10. Μεγάλην καθαριότητα πρέπει ν' ἀπαιτῇ ἀπὸ τοὺς μαθητὰς του. Καὶ τὰ ἀπλούστατα καὶ εὐτελέστατα ἐνδύματα ἐμποροῦν νὰ ἔραι καθαρὰ καὶ σεμνοπρεπῆ. Εἰς τὸ προσαύλιον γίνεται ἡ περὶ καθαριότητος ἔξέτασις πρὶν τῆς παραδόσεως. Τῶν μαθητῶν στεκομένων κατὰ σίχον ὁ διδασκαλος διαβαίνει ἔμπροσθεν αὐτῶν, καὶ παρατηρεῖ ἀν ἔχωσι τὸ πρόσωπον καὶ τὰς χεῖρας νιμμένας, τὰ δυνάμια κομμένα, τὰ ποδάρια πλυμένα, τὴν κόμην τῆς κεφαλῆς κτενισμένην, καὶ τὰ ἐνδύματα καθαρά.

11. Εἰς καθέν σχολεῖον πρέπει νὰ ὑπάρχῃ αιροὰ βιβλιοθήκη κλειδονομένη, τῆς δποίας τὰ βιβλία ἐμπορεῖ νὰ δίδῃ ὁ διδασκαλος εἰς τοὺς δυναμωμένους μαθητὰς ν' ἀναγινώσκωσι κατὰ τὰς ὥρας τῶν ἀναπαύσεων· ἐμπορεῖ προσέτι νὰ δανείζῃ καὶ τινα ἔξ αὐτῶν εἰς τοὺς μαθητὰς, δποι εἶναι σημειωμένοι ὡς εὐτακτότεροι, διὰ νὰ τὰ ἀναγινώσκωσιν οὗτοι εἰς τὰς οἰκίας των ὑποχρεούνται δμως νὰ τὰ ἐπιστρέψωσι πάλιν μετά τενας ἡμέρας.

12. Τὸ Σάββατον μετὰ μεσημβρίαν ἔξετάζει ὁ διδασκαλος κατ' ἔξοχὴν δλους τοὺς καταλόγους τῆς προσκλήσεως. Εὰν ἵδη δπι ἔλειψε τις τῶν μαθητῶν ἐκείνην τὴν ἐβδομάδα, χωρὶς νὰ δηλοποιήσῃ τὸ αἰτιον τῆς ἀπουσίας του, γράφει εἰς τοὺς συγγενεῖς, η στέλλει πρὸς αὐτοὺς ἔνα τὸν πρωτοσχόλων, διὰ νὰ πληροφορηθῇ. Πρέπει νὰ ἔξενόη τὴν αἰτίαν τῆς ἀπουσίας, καὶ νὰ τὴν σημειώνῃ εἰς τοὺς καταλόγους, εἰς τὰς στήλας τῶν σημειώσεων. Εὰν εἰς διάστημα μᾶς ἐβδο-

μάδος, καὶ μετὰ πολλάς καὶ συνεχεῖς γνωστοποιήσεις, λείπη κάνεις τῶν μαθητῶν ἀπὸ τὸ σχολεῖον, χωρὶς νὰ δώσωσιν οἱ συγγενεῖς του κάνεναι λόγον ἀποχρῶντα, ὁ μαθητὴς οὗτος λογίζεται ως παραπήσας τὸ σχολεῖον· καὶ πρέπει νὰ σημειωθῇ εἰς τὰ κατάστιχα δι τὰ ανεχώρησεν.

Ἐκ τῶν εἰδημένων μέχρι τοῦδε κατανοεῖται, δι τὰ ἔργα τοῦ ἀλληλοδιδακτικοῦ διδασκάλου ἀπαιτοῦσιν ἀνθρωπὸν δραστικὸν, προκισμένον μὲ χαρακτῆρος εὐστάθειαν, ἀγαπῶντα τὴν εὐταξίαν, ἀφοσιωμένον εἰς τὸ ἐπάγγελμά του, τὸ δόπιον πρέπει νὰ ἐναγκαλισθῇ κατά τινα ἴδιαν κλίσιν πρὸς αὐτό. Πρέπει νὰ εὐχαριστῆται νὰ ἔναι αναμέσον τῶν παιδίων, καὶ νὰ καταδέχεται νὰ συγκαταβαίνῃ, χάριν αὐτῶν, καὶ εἰς τὰ παραμῆρα πράγματα. Ἀν δὲν ἔχῃ τὰ προτερήματα αὐτᾶ, ἀς ἐμβῆ εἰς κάνεν ἄλλο στάδιον· εἰς τὸ διδασκαλικὸν δὲν θέλει κάμειν κάνεν ὅφελος.—**ΣΑΡΑΖΙΝΟΣ**, μετάφρ. I. II. ΚΟΚΚΩΝΗ.

ΠΕΡΙ ΦΙΛΙΑΣ.

ΦΙΣΙΚΩΝ εἶναι νὰ νομίζῃ τις, διτι, δύον πολυπληθεῖρα ἡ συντροφία, εἰς τὴν δόπιαν εὐρίσκεται, τόσον περισσότεροι τοῦ λόγου αἱ ὑποθέσεις, ἢ τὰ περὶ ἐκάστης ὑποθέσεως λεγόμενα. Συμβαίνει δῆμος διον τὸ ἐναντίον· καὶ ἡ συνομιλία οὐδέποτε καταντᾷ πλέον περιωρισμένη, παρόταν ἥνται πλῆθος οἱ διαλεγόμενοι. Εἰς πολυανθρώπους συγκαναστροφάς δὲν ἀκούει τις παραγενικαὶ παρατήρησεις· ἔτι δὲ ἢ εἰς διλογοπληθεστέρας ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν συνάξεις ἡ ὅμιλα στρέφεται τὸ πλέον περὶ τὸν καιρὸν, μεταβολὰς εἰς τὰ φορέατα, νέα, καὶ τοιαύτας ἄλλας δημοσίους ὑποθέσεις. Οσον διλογότεροι ἢ οἰκειότεροι οἱ διαλεγόμενοι, τόσον μᾶλλον ἐλευθέροι γίνεται ἡ συνομιλία· ἀλλ’ ἡ πλέον εἰλικρινής ἢ ὀφελιμος εἶναι ἡ μεταξὺ δύο στενῶν φίλων. Εἰς τοιαύτην περιστάσιν, ἀπολύει τις τὰ κυριότερα πάθη αὐτοῦ καὶ διανοήματα, ἀνακαλύπτει τὰς περὶ πραγμάτων ἢ ὑποκειμένων πλέον κρυφάς γνώμας τα, δοκιμάζει τῶν φρονημάτων αὐτῶν τὴν δραστηρίαν, ἢ ἐκθέτει διῆρη μύτον τὴν ψυχὴν εἰς τοῦ ιδίου φίλου τὴν ἐξέτασιν:

Ἡ φιλία, παρετήρησε πρῶτος ὁ **Κικέων**, καὶ μετ’ αὐτὸν διοι οἱ περὶ φίλιας συγγραφαντες, διπλασιάζουσα τὰς καρὰς, καὶ διζοτομοῦσα τὰς λύπας, αὐξάνει τὴν εύδαιμονίαν, καὶ σημιχύνει τὴν ἀθλιότητα τῆς ζωῆς. Ὁ **Βάκων** περιέχαψεν ἄλλα τῆς φιλίας προτερήματα, ἵ, ὡς αὐτὸς λέγει, καροπες, ἢ τρόφυτι, περὶ βδειμᾶς ὑποθέσεως ἥθικῆς δὲν ἔργαργοσαν οὐδὲ τόσον πολλὰ, οὐδὲ δὲ ὠραίων, δοσα περὶ αὐτῆς ἐλέχθησαν, ζητῶ τὴν

ἀδειαν ν’ ἀποσπάσω τινὰ ἀπὸ ὀφικαιότατος συγγραφέα, τὸ βιβλίον τοῦ δόπιου, ἀν ἐφαίνετο ὑπὸ τῶνομα τοῦ **Κομφυκίου**, ἡ κάνενδος ἐνδόξου Ἐλληνος φιλοσόφου, ἥθελε κριθῆν ἀπὸ τοὺς σημερινοὺς λογίους μία τῶν ἀξιολογωτέρων περὶ ἥθικῆς διατριβῶν· ἐννοῶ δὲ τὸ ἀπόκρυφον πονημάτιον, ἐπιγεγραμμένον, **Σοφία Σειράχ**.

Πόσον θαυμασίως περιέχραψε τὴν τέχνην τοῦ νὰ κάμην τις φίλις διὰ ὑποχρεωτικῆς ἢ εὐπροσηγόρου διαγωγῆς, ἢ πόσον ἔξαιρετος ἡ συμβελή, Νὰ ἔχωμεν πολλοὺς μὲν καλοθελητὰς, ὀλίγους δὲ φίλους!. ‘Ἄριγχ γλυκὺς πληθυνεῖ φίλους αὐτῷ, ἢ γλῶσσα εὐλαλος πληθυνεῖ εὐπροσήγορα· οἱ εἰρημενοτέρες σοι ἔστωσαν πολλοὶ, οἱ δὲ σύμβουλοι σου εἰς ἀπὸ χιλίων.*’ Πόσον φρονίμως μᾶς νουθετεῖ νὰ προσέχωμεν εἰς τὴν ἐκλογὴν τῶν φίλων μας, καὶ πόσον φυσικὰ ἐπερίγραψε τοῦ ἀπίστου ἢ ἰδιοτελοῦς φίλου τὴν διαγωγὴν! ‘Εἰ κτᾶσαι φίλον, ἐν πειρασμῷ πτῆσαι αὐτὸν, καὶ μὴ ταχὺ ἐμπιστεύσῃς αὐτῷ. ‘Ἐστι γάρ φίλος ἐν καιρῷ αὐτοῦ, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως σου· καὶ ἔστι φίλος μεταπιθέμενος εἰς ἔχθραν, ἢ μάχην διειδιμοῦ σου ἀποκαλύψει.†’ Πάλιν, ‘Καὶ ἔστι φίλος κοινωνὸς τοαπεῖῶν, καὶ οὐ μὴ παραμείνῃ ἐν ἡμέρᾳ θλίψεως σου· καὶ ἐν τοῖς ἀγαθοῖς σοι ἔσται ως σὺ, ἢ ἐπὶ τοὺς οἰκέτας σοι παρόντας εἰσεται. Ἐὰν ταπεινωθῆς, ἔσται κατὰ σου, καὶ ἀπὸ τοῦ προσώπου σου κρυβήσεται.‡’ Παρὰ τὸν ἀκόλουθον δὲ στίχον τί ἐμπορεῖ νὰ ἔναι ἰσχυρότερον ἢ ὁξύτερον; ‘Ἀπὸ τῶν ἔχθρῶν σου διαχωρίσθητι, ἢ ἀπὸ τῶν φίλων σου πρόσεχε. §’ Εἰς τὰ ἔξης ἐδάφια μνημονεύει ἰδιαιτέρως τὸν καρπὸν ἐκείνον τῆς φιλίας, τὸν δόπιον περιγράφουν κατὰ πλάτος οἱ δύο προειρημένοι συγγραφεῖς, καὶ ἐμβαίνει εἰς γενικόν τι ἐγκώμιον τῆς φιλίας, τὸ δόπιον εἶναι καὶ ὁρθότατον καὶ ὑψηλότατον. ‘Φίλος πιστὸς σκέπη κραταιά, δὲ εὐχῶν αὐτὸν εὐχες θησαυρόν. Φίλου πιστοῦ οὐκ ἔστιν ἀντάλλαγμα, καὶ οὐκ ἔστι σταθμὸς τῆς καλλονῆς αὐτοῦ. Φίλος πιστὸς φάγμακον ζῶντος, ἢ οἱ φρεδύμενοι Κύριοιν εὐδήσουσιν αὐτὸν. Ο φοβούμενος Κύριον εὐθύνει φίλιαν αὐτοῦ, διτι κατ’ αὐτὸν οὕτως καὶ ὁ πλησίον (τούταντι φίλος) αὐτοῦ.||’ Σὲν ἐνθυμοῦμαι νὰ ἔτυχα ποτὲ τὸ φίλοντερον τοῦ εδῶ λεγομένου, διτι ὁ φίλος εἶναι ‘φάρμακον τῆς ζωῆς’, τὸ δόπιον φανερόνει τὴν δίναμιν τῆς φιλίας να θεοφεύη τὰς ἀκρωτητούς ἀπὸ τὴν παροῦσαν ἥμιν ὑπαρξίην θλίψεις καὶ ὀδύνας. Ωσαύτως μὲ ὑπεραρέσκει καὶ τὸ εἰς τὴν ἐσχάτην περίσσοδον, διτι οἱ ἐνάρετοι θέλοντιν εὑρεῖν φίλους διοίσις ξαντῶν κατὰ τὴν ἀρετήν.

* Σοφία Σειράχ, 5, 6. † Αὐτόθι, 7, 8, 9. ‡ Αὐτ. 10, 11, 12. § Αὐτ. 13. || Αὐτ. 14—17.